

УДК 316.647.5:304.3

Марія Володимирівна Смаглова,

курсант 1 курсу факультету № 2 ХНУВС

Науковий керівник: канд. філос. наук, доцент Грищенко Н. В.

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКА ЦІННІСТЬ

Помітно високий рівень соціально-політичної напруженості у світі, небезпечні для існування людства явища, такі як безкінечні війни і конфлікти, тероризм, поширення в суспільстві всіляких фобій спонукають дослідників звернути увагу на такий складний феномен, як толерантність. Актуальність проблеми толерантності для українського суспільства пов'язана насамперед із необхідністю подолання його внутрішньої роз'єднаності, у тому числі політичної, соціальної, а також роз'єднаності на релігійному ґрунті.

Поняття «толєрантність» у світовій культурі та філософській думці застосовувалося ще за часів сивої давнини, хоч тогочасне розуміння та трактування цього поняття як соціокультурного явища відрізнялося від сьогодишнього. Так, стародавній китайський філософ Конфуцій (VI–V ст. до н. е.), пояснюючи своєму учневі зміст людяності («Жень») та життя в миру каже: «Не роби людині того, чого не бажаєш собі» (Луньюй, 12, 2). Схожа відповідь Фалеса на питання: «Яким чином нам прожити найкраще та найсправедливіше?» – «Якщо ми самі не будемо робити того, що засуджуємо в інших». Давньоримський філософ-мораліст Сенека у своїх повчальних листах до Луцилія закон людського існування сформулював так: «...поводься з нижчим від себе так, як хотів би ти, щоб поводився з тобою вищий від тебе. Кожен раз, як подумаєш, яка в тебе влада над твоїм рабом, подумай і про те, яка влада у твого господаря над тобою». Найвідоміші мислителі античності визнавали роль терпимості у взаємодії різних поглядів. Сократ та Платон «терпіння» пов'язують із інтелектуальним аскетизмом і визначають як передумову духовного і соціального об'єднання людей. Аристотель під «терпимістю» розуміє можливість рівноцінного існування речей і людей. На початку становлення української філософської думки відомий мислитель та державний діяч свого часу Володимир Мономах видав низку законодавчих актів «Статут Володимира Мономаха», які мали на меті правове регулювання суспільної поведінки. Його найвідоміший твір, заповіт своїм дітям та усім сучасникам «Повчання» («Поучення») виражає морально-етичні принципи толерантності «треба мати душі чисті... без лукавства розмовляти, багато розуміти, не лютувати словом ... спонукати себе на добрі діла; тебе позбавляють – не мсти, ненавидять – люби, гонять – терпи, хулять – благай, умертви гріх».

У європейській філософській думці слово «tolerance» вперше з'являється в 1361 р. та пояснюється «як здатність терпіти біль». Вже з XVI століття поняття толерантності стали використовувати у значенні «дозволу», «стриманості» тощо. У XVII ст. британський філософ Дж. Локк, узагальнивши напрацювання з даної проблеми, дійшов висновку, що толерантність – це

не тільки свідоме та позбавлене негативного забарвлення визнання державою свободи когось «іншого» вести свої громадянські справи у будь-який спосіб, який відповідає встановленим законом межам. Це ще й захист з боку держави свободи кожного пересічного громадянина від будь-якого нелегітимного її обмеження. Міркування Дж. Локка ґрунтувалися на визнанні свободи як невід'ємного права людини і неприпустимості втручання держави у справи віросповідання. Надалі поняття толерантності було поширене не тільки на стосунки громадянина і держави з приводу віри, а й на інші відносини. Таким чином, проаналізувавши погляди визначних філософів на проблему існування людини у взаєморозумінні з іншими, можна стверджувати, що сказані вище висловлювання є основою змісту та сутності значення терміну толерантності. У науковій літературі толерантність розглядається як повага і визнання рівності, відмова від домінування і насильства, визнання багатовимірності й різноманіття людської культури, норм, вірувань і відмова від зведення цього різноманіття до якоїсь однієї точки зору. Загальнолюдська цінність цього явища проявляється у процесі взаємодії різних поглядів, звичок, вірувань, соціальних та політичних станів для знаходження спільного консенсусу. Феномен толерантності передбачає у своєму внутрішньому змісті цілісно-людські засади відкритості й діалогічності, тобто повноцінне відкрите спілкування і співіснування одне з одним, незважаючи на розбіжності поглядів, орієнтацій, стилів життя та ідеологій. Толерантність як цінність людства пов'язана з суттєвими характеристиками людського буття. Вона є запорукою того, що життя людства продовжиться, а цілісність і розвиток особистості – можливі.

Одержано 21.04.2017

УДК 316.625(075.8)

Олена Юріївна Цебинога,

курсант 2 курсу факультету № 1 ХНУВС

Науковий керівник: канд. філос. наук, доцент Грищенко Н. В.

ІНТЕРНЕТ ЯК НОВЕ ЯВИЩЕ СУГЕСТИВНОГО ВПЛИВУ: ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Використання інформації як основного ресурсу та використання знань в галузі інформаційних технологій дало початок для формування нового глобального та інформаційно-інтегрованого суспільства з необмеженими можливостями. Суспільство розвивається та все більше інтегрується в віртуальний простір, основним джерелом інформації для людини стала мережа Інтернет. Проте, нове інформаційно-інтегроване суспільство при всіх його позитивних здобутках стало ідеальним середовищем для маніпулювань та сугестивних впливів на людину та суспільство в цілому.

Феномен сугестії довгий час залишався предметом дослідження нейропсихологів (В. Бехтерева, І. Павлова, П. Буля, М. Белова, тощо) та психотерапевтів